

да с много такт и уважение. Тези семейства могат да се спечелят лесно и трайно за образователния процес, ако учителите успеят без театралничене и натрапване да вникнат в същността на ромската душевност, да покажат почит и уважение към:

- » семейно-родовите традиции, празници, обичаи, семейния занаят;
- » носителя на безспорния авторитет в един такъв голям ромски род;
- » сплотеността и взаимопомощта, която си оказват членовете на тези семейства;
- » вътрешната уредба и обзавеждането на домовете им.

Работата с маргинализираните семейства е най-сложна и трудна. Обикновено с тези семейства с променлив успех работят учители, които умеят да съчувстват, съприживяват и да вникват умело в проблемите им. С особено уважение и почит сред тях се ползват учителите, които без страх от паразити, без отвращение и пренебрежение влизат в задната част на ромската махала, добронамерено и доброжелателно посещават къщичките на родителите от такъв тип семейства. Това сближава двете страни и задължава ромското семейство на добрината и човещината да отвърща с добро, на разбирането – с разбиране. Най-малкото чувство за пренебрежение, неуважение и отвращение се долавя много бързо от твърде чувствителните роми и това води до необратимо съпротивление и безразличие към личността на учителя и неговото дело.

Относително най-лека е работата с модерните семейства и техните деца. Най-често родителите от този тип семейства сами търсят контакти с училището. При работа с тях трябва да се подхожда с особено внимание по отношение на някои дребни за учителите, но не и за крайно чувствителните родители забележки – например по отношение грешки в устната реч на децата им, за начина им на обличане и т.н. Подценяването на вниманието и загрижеността от страна на учителите към ромските деца от модерните семейства също може да им изиграе лоша шега. И най-малката нетактичност от страна на учителите може да се окаже непреодолима преграда в по-нататъшната им работа с тези семейства.

Остават открити за изследване и по-сериозен анализ при трите типа ромски семейства:

- » причините и начините за преминаване от един тип в друг;
- » семейната педагогика и ценностната система, която служи за модел при отглеждането и възпитанието на малките ромчета;
- » възпитанието в дух на семейно-родови традиции и т.н.

Тепърва ще се търсят отговорите и на редица въпроси, свързани с влиянието на ромските духовни и материално-битови ценности, ценностна система, семейно възпитание, морални норми, общуването между отделни индивиди от различните групи, както и контактите между по-малки и по-големи общности в процеса на формирането на социалните характеристики на учениците ромчета при тяхната социализация. От голямо значение за нашето изследване са два принципни въпроса, чиито отговори ще търсим, а именно:

- » защо достиженията на ромските духовни и материално-битови ценности в сегрегирани квартали не са достатъчни за адекватната